

Barendrecht

Quicksan Ecologie

Zuidpolder fase 2.1

datum:

02-11-2016

status:

definitief

Auteur

I. Dekker MSc.

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Huidige situatie	3
1.3. Toekomstige situatie	4
2. Normstelling en beleid	5
2.1. Beleid	5
2.2. Flora- en faunawet	5
2.3. Natuurbeschermingswet 1998	6
2.4. Nieuwe Wet Natuurbescherming	7
3. Toetsing	8
3.1. Gebiedsbescherming	8
3.1.1. Effecten op beschermde gebieden	9
3.2. Soortenbescherming	10
3.2.1. Overzicht soorten en beschermingsregime	11
3.2.2. Effecten op beschermde soorten	11

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Aanleiding voor het ecologieonderzoek is het voornemen om de bestemmingen Natuur en deels de bestemming Agrarisch met de wijzigingsbevoegdheid naar Natuur terug te brengen naar de bestemming Agrarisch. Hiervoor dient een bestemmingswijziging plaats te vinden.

In dit onderzoek is de bestaande situatie vanuit ecologisch oogpunt beschreven en is vermeld welke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Vervolgens is aangegeven waaraan deze ontwikkelingen –wat ecologie betreft– moeten worden getoetst. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen het toetsingskader dat door wettelijke regelingen wordt bepaald en het toetsingskader dat wordt gevormd door het beleid van Rijk, provincie en gemeente.

1.2. Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in het landelijk gebied van Barendrecht aan de Achterzeedijk en bestaat in de huidige situatie uit agrarische gronden voor akkerbouw en kassen (zie figuren 1 en 2). Aan de noordkant ligt de watergang Groote Duiker. Ten westen van het plangebied is voormalig landbouwgebied ontwikkeld naar natuur en ten oosten is een begraafplaats gesitueerd.

Figuur 1 Globale ligging plangebied

Foto's vanaf Achterzeedijk genomen (links het fietspad dat door het plangebied loopt)

Ontwikkeld natuur/recreatie gebied ten westen van het plangebied

Watergang de Groote Duiker ten noorden van het plangebied

Foto's vanaf fietspad Kilweg genomen (links richting het zuidwesten en rechts richting zuidoosten)

Figuur 2 Plangebied huidige situatie

1.3. Toekomstige situatie

Het bestemmingsplan voorziet in de wijziging van bestemming Natuur naar Agrarisch en het terugbrengen van bestemming Agrarisch met wijzigingsbevoegdheid Natuur naar bestemming Agrarisch. In de huidige situatie is het gebied al in gebruik als agrarische grond (zie figuur 2).

2. Normstelling en beleid

Bij de voorbereiding van een ruimtelijk plan dient onderzocht te worden of de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998, de nieuwe Wet natuurbescherming en het beleid van de provincie ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland de uitvoering van het project niet in de weg staan.

2.1. Beleid

Het rijksbeleid ten aanzien van de bescherming van soorten (flora en fauna) en de bescherming van de leefgebieden van soorten (habitats) is opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De uitwerking van dit nationale belang ligt bij de provincies. De bescherming van gebieden die deel uitmaken van de EHS, alsmede de bescherming van beschermde landschapselementen en belangrijke weidevogelgebieden, is geregeld via de provinciale Verordening Ruimte. Wanneer er ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden plaatsvinden die onderdeel zijn van de EHS of van beschermde landschapselementen en in belangrijke weidevogelgebieden, geldt het nee, tenzij-principe. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet compensatie plaatsvinden, wanneer er effecten optreden.

2.2. Flora- en faunawet

Voor de soortenbescherming is de Flora- en faunawet (hierna Ffw) van toepassing. Deze wet is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De Ffw bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. De wet maakt hierbij een onderscheid tussen 'licht' en 'zwaar' beschermde soorten. Indien sprake is van bestendig beheer, onderhoud of gebruik, gelden voor sommige, met name genoemde soorten, de verbodsbepalingen van de Ffw niet. Er is dan sprake van vrijstelling op grond van de wet. Voor zover deze vrijstelling niet van toepassing is, bestaat de mogelijkheid om van de verbodsbepalingen ontheffing te verkrijgen van het Ministerie van Economische Zaken. Voor de zwaar beschermde soorten wordt deze ontheffing slechts verleend, indien:

- er sprake is van een wettelijk geregeld belang;
- er geen alternatief is;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient in het geval van zwaar beschermde soorten of broedende vogels overtreding van de Ffw voorkomen te worden door het treffen van maatregelen, aangezien voor dergelijke situaties geen ontheffing kan worden verleend.

Met betrekking tot vogels hanteert het Ministerie van Economische Zaken de volgende interpretatie van artikel 11:

De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt, inclusief de functionele omgeving om het broeden succesvol te doen zijn, én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt. Er zijn hierop echter verschillende uitzonderingen, te weten:

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffw het gehele seizoen.

- Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
- Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
- Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
- Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd

In de 'aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het hele jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie 5 vragen soms wel om nader onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

De Ffw is voor dit ruimtelijke onderbouwing van belang, omdat bij de voorbereiding van het plan moet worden onderzocht of deze wet de uitvoering van het plan niet in de weg staat.

2.3. Natuurbeschermingswet 1998

Uit het oogpunt van gebiedsbescherming is de Natuurbeschermingswet 1998 van belang. Deze wet onderscheidt drie soorten gebieden, te weten:

- door de minister van EZ (voormalig Ministerie van EL&I/LNV) aangewezen gebieden, zoals bedoeld in de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- door de minister van EZ (voormalig Ministerie van EL&I/LNV) aangewezen beschermde natuurmonumenten;
- door Gedeputeerde Staten aangewezen beschermde landschapsgezichten.

De wet bevat een zwaar beschermingsregime voor de onder a en b bedoelde gebieden (in de vorm van verboden voor allerlei handelingen, behoudens vergunning van Gedeputeerde Staten of de Minister van EZ). De bescherming van de onder c bedoelde gebieden vindt plaats door middel van het bestemmingsplan. De speciale beschermingszones (a) hebben een externe

werking, zodat ook ingrepen die buiten deze zones plaatsvinden verstoring kunnen veroorzaken en moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats.

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan moet worden onderzocht of de Natuurbeschermingswet 1998 de uitvoering van het plan niet in de weg staat. Dit is het geval wanneer de uitvoering tot ingrepen noodzaakt waarvan moet worden aangenomen dat daarvoor geen vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 zal kunnen worden verkregen.

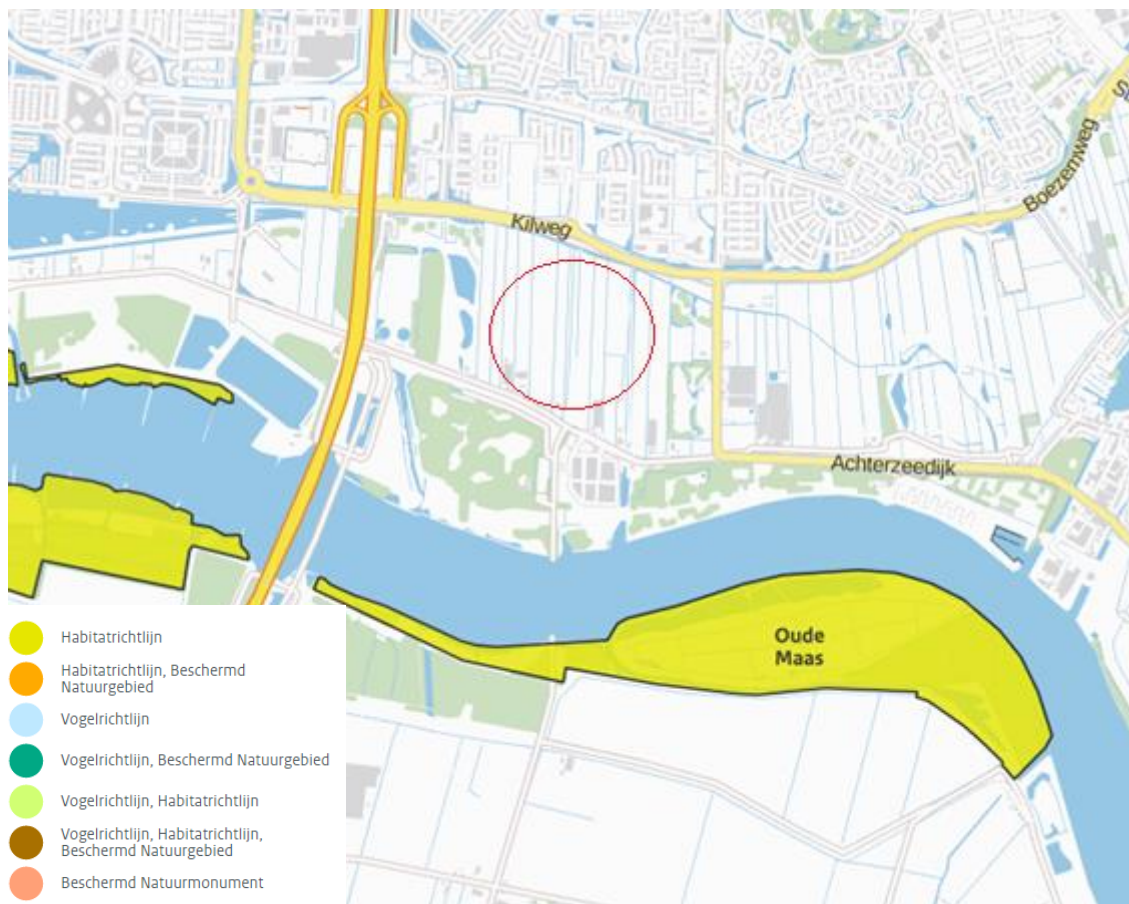
2.4. Nieuwe Wet Natuurbescherming

Met de nieuwe Wet natuurbescherming worden de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet geïntegreerd. Ten aanzien van het thema gebiedsbescherming verandert er weinig ten opzichte van de huidige situatie (Beschermdenatuurmonumenten verliezen hun wettelijke beschermingsstatus en worden na 1 januari beschermd via het ruimtelijk spoor als onderdeel van het NNN). Op het gebied van soortbescherming zijn de veranderingen wel ingrijpend, met onder meer soorten die hun bescherming verliezen, dan wel voor het eerst verkrijgen en een verschuiving van het bevoegd gezag van het ministerie van EZ naar de afzonderlijke provincies. Deze provincies kunnen bovendien vrijstelling verlenen voor beschermde soorten. In de provincie Zuid-Holland zal voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud een vrijstelling geleden voor een groot deel van de “overig” beschermde soorten. Deze lijst zal in Zuid-Holland ongeveer vergelijkbaar met de huidige “Tabel 1-soorten”, dus de meest algemene soorten amfibieën en zoogdieren. Voor de Europees beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn) is er overigens geen beleidsruimte en blijft de bescherming onveranderd.

3. Toetsing

3.1. Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt op circa 580 m afstand van het Natura 2000-gebied Oude Maas (zie figuur 3). In tabel 1 zijn de instandhoudingsdoelen van het gebied weergegeven.

Figuur 3 Globale ligging (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (bron: AERIUS)

Tabel 1 Instandhoudingsdoelen Oude Maas

(bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase)

		SVI Landelijk	doelst. opp.vl.	doelst. kwal.	doelst. pop.
Habitattypen					
H3270	Slikkige rivieroever	-	=	=	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	>	=	
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen)	-	=	=	
Habitatsoorten					
H1337	Bever		=	=	=
H1340	*Noordse woelmuis	--	>	>	>

* : prioritair habitatype of –soort

Legenda	
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Het plangebied is buiten Natura 2000-gebied de Oude Maas gelegen. Door het monotone biotoop en het intensieve gebruik van de agrarische gronden, is het gebied niet geschikt voor de noordse woelmuis. Het gebied is niet bereikbaar voor de bever en is overigens weinig tot niet geschikt door het ontbreken aan geschikte watergangen en bomen. Er zijn derhalve ook geen waarnemingen van kwalificerende soorten in of in directe nabijheid van het plangebied. Het plangebied maakt evenmin deel uit van de EHS/ Natuurnetwerk (zie figuur 4).

Figuur 4 Ligging ten opzichte van EHS-gebied

3.1.1. Effecten op beschermde gebieden

Het plangebied is niet gelegen in beschermde natuurgebieden. Directe effecten als areaalverlies en versnippering kunnen derhalve worden uitgesloten. Gezien de afstand en de aanwezigheid van de dijk kunnen ook effecten als verstoring en effecten op de waterhuishouding worden uitgesloten. Qua stikstofdepositie genereert het plan geen problemen voor Natura 2000, het bestemmingsplan voorziet

immers ten opzichte van het actuele gebruik niet in nieuwe ontwikkelingen. De bestemmingswijziging leidt derhalve niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de kwalificerende soorten uit de Natura 2000-gebieden.

3.2. Soortenbescherming

De huidige ecologische waarden zijn vastgesteld gedurende een veldbezoek (23 oktober 2016) en aan de hand van algemene ecologische kennis en verspreidingsatlassen/gegevens (onder andere www.waarneming.nl (km hok 95,428)).

Vaatplanten

Het groen in het plangebied bestaat uit agrarisch grasland en een bosschage langs het fietspad. De agrarische gronden worden intensief beheerd waardoor het voorkomen van matig tot strikt beschermde vaatplanten kan worden uitgesloten. Mogelijk komt de licht beschermde zwanenbloem voor op de overkanten. In de voedselrijke sloten zijn soorten als smalle waterpest waargenomen. De grasvelden worden gedomineerd door (zeer) algemene soorten. Er zijn geen waarnemingen bekend en ook niet te verwachten van beschermde planten in en/of in de omgeving van het plangebied.

Vogels

In de bosschage langs het fietspad kunnen algemene broedvogels broeden als merel, houtduif en ekster. In de watergang kunnen algemene soorten voorkomen als wilde eend en meerkoet. In de watergang Groote Duiker is ook de kuifeend waargenomen tijdens het veldbezoek. Er zijn daarnaast waarnemingen bekend van andere eendensoorten als de tafeleend, smient, witooggeend en slobgeend. De graslanden kunnen van betekenis zijn als foerageergebied voor soorten als knobbelzwaan en grauwe gans maar ook voor roofvogels. Er zijn verder waarnemingen bekend van buizerd, roek, slechtvalk, sperwer, boomvalk, havik en grote gele kwikstaart; broedgevallen zijn echter niet bekend en ook niet aannemelijk. De agrarische opstallen kunnen nestlocaties bieden aan vogelsoorten van jaarrond beschermde nesten als kerk- en steenuil. Er zijn geen waarnemingen van de kerk- en steenuil in of in nabijheid van het plangebied. Onder de nieuwe Wet Natuurbescherming zijn vogelnesten overigens niet meer jaarrond beschermd.

Zoogdieren

Het plangebied biedt geschikt leefgebied aan licht beschermde soorten als mol, bunzing, konijn en haas. Strikter beschermde grondgebonden zoogdiersoorten kunnen op basis van het huidige biotoop worden uitgesloten.

De boerderijen in het plangebied kunnen mogelijk fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen. De watergang Groote Duiker, ten noorden van het plangebied, kan mogelijk van betekenis zijn als vliegroute voor vleermuizen. Het plangebied kan fungeren als marginaal foerageergebied voor vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn waarnemingen bekend van de ruige- en gewone dwergvleermuis.

Amfibieën

Algemeen voorkomende amfibieën zoals bruine kikker, middelste groene/bastaardkikker en gewone pad zullen naar alle waarschijnlijkheid gebruik maken van het plangebied en omliggende terrein. De watergangen in het plangebied zijn veelal dichtgegroeid of hebben een steil talud waardoor het weinig geschikt is als voortplantingsplaats. Het plangebied is beoordeeld als niet geschikt als leefgebied voor strikt beschermde soorten. In de omgeving van het plangebied zijn tevens geen waarnemingen bekend van matig tot strikt beschermde soorten.

Vissen

De watergang Groote Duiker ten noorden van het plangebied biedt leefgebied aan algemene, weinig veeleisende, vissoorten als tiendoornige stekelbaars maar ook aan de matig beschermde kleine modderkruiper. Er zijn waarnemingen van de kleine modderkruiper, vetje, blankvoorn, ruisvoorn, zeelt en tiendoornige stekelbaars. Er zijn geen waarnemingen van de strikter beschermde bittervoorn.

Overige soorten

Op basis van verspreidingsgegevens en/of het ontbreken aan geschikte biotopen in of in de omgeving van het plangebied, kunnen overige beschermde soorten waaronder reptielen en ongewervelden worden uitgesloten.

3.2.1. Overzicht soorten en beschermingsregime

In tabel 2 staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen het plangebied naar verwachting aanwezig zijn en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Tabel 2: Naar verwachting aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied en het beschermingsregime

				Nader onderzoek nodig bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen
Vrijstellings-regeling Ffw	Tabel 1	-	Zwanenbloem mol, bunzing, konijn en haas bruine kikker, middelste groene/bastaardkikker en gewone pad	Nee
Ontheffings-regeling Ffw	Tabel 2			
	Tabel 3	Bijlage AMvB		
		Bijlage IV HR	ruige- en gewone dwergvleermuis	Nee
	Vogels	Cat 1 t/m 4	Buizerd, roek, slechtvalk, sperwer, boomvalk, havik, grote gele kwikstaart,	Nee

3.2.2. Effecten op beschermde soorten

Het bestemmingsplan is het besluit dat ingrepen mogelijk maakt en een aantasting van beschermde dier- of plantensoorten kan betekenen. Uiterlijk bij het nemen van een besluit dat ruimtelijke veranderingen mogelijk maakt, zal daarom zekerheid moeten zijn verkregen dat overtredingen van de Ffw niet optreden. Het plan voorziet in het terug brengen van de bestemming Agrarisch met de wijzigingsbevoegdheid naar Natuur, naar de bestemming Agrarisch. Aangezien de gronden in de huidige situatie al in gebruik zijn als agrarische gronden, zal het bestemmingsplan niet leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten.

Voor toekomstige ontwikkelingen dient er rekening te worden gehouden met het volgende:

- er is geen ontheffing nodig voor de tabel 1-soorten van de Ffw omdat hiervoor een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen van de Ffw. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht. Dat betekent dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

- tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Verstoring van broedende vogels is verboden op grond van de Ffw. Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van vogels wordt voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. In het kader van de Ffw wordt geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Indien de werkzaamheden uitgevoerd worden op het moment dat er geen broedgevallen (meer) aanwezig zijn, is overtreding van de wet niet aan de orde. De meeste vogels broeden overigens tussen 15 maart en 15 juli (bron: website vogelbescherming).
- Indien op de agrarische bouwpercelen ingrepen plaats vinden in of aan gebouwen, zal te zijner tijd moeten worden getoetst of er negatieve gevolgen kunnen zijn voor eventueel aanwezige vleermuizen. Met inachtneming van afdoende mitigerende en compenserende maatregelen, kan strijdigheid met Wet natuurbescherming worden voorkomen.

Gezien de bovenstaande conclusies staat de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming, met inachtneming van eventueel voorgestelde maatregelen, de uitvoering van het plan niet in de weg.